

Posudek oponenta na disertační práci

Autor práce: PhDr. David Čáp

Název práce: **Úprava, ověření, standardizace a příprava pro vydání aktualizované projektivní metody PFT (C-W) pro dospělé.** Katedra psychologie FF UK v Praze, 2015.

Oponent: PhDr. Radko Obereignerů, Ph.D., Katedra psychologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

Téma předkládané práce je aktuální a přínosné, jelikož česká standardizace Rosenzweigova obrázkového frustračního testu pro dospělé naší psychodiagnostice bezesporu chybí. Autor se tématem zabývá dlouhodobě jak na teoretické úrovni, tak i v praktických aplikacích. Autor práci člení na část teoretickou a empirickou. Již v úvodu ale informuje o tom, že jádrem práce jsou de facto přílohy, které tvoří kompletní set testu pro dospělé.

Teoretická část práce se skládá z pěti samostatných kapitol. Autor se nejprve stručně věnuje problematice projektivních metod a zasazuje je do systému metod v psychodiagnostice. Následuje kapitola zaměřená na historii a souvislosti Rosenzweigova testu. Zde je patrný hluboký vhled do Rosenzweigovy práce a do vývoje PFT včetně všech jeho verzí. Autor neopomíná vývoj a výzkumné využití jak v bývalém Československu, tak recentní výzkum v České republice. Součástí kapitoly jsou ještě základní principy PFT a seznámení čtenáře s kategoriemi a faktory signování. Ve třetí kapitole se autor zabývá administrací a vyhodnocením. Zde se nabízí otázka, jak je myšleno pravidlo, že je skórován pouze explicitní význam odpovědi. Dále je práce zaměřena na psychometrické vlastnosti testu. Autor mapuje reliabilitu, validitu i vlastní standardizaci testu. Využívá přitom široké spektrum odborných zdrojů. Toto potvrzuje i v poněkud izolované kapitole týkající se vybraných významných studií využívajících Rosenzweigova PFT. Zde se nachází potenciální možnost rozšířit informace o citovaných výzkumech.

V empirické části si autor vytknul čtyři hlavní cíle své práce. Je to aktualizovaný podnětový materiál, doplnění ověření psychometrických vlastností a standardizace aktualizovaného testu a představení uživatelské příručky. Z textu vyplývá, že se autor věnoval aktualizaci podnětového materiálu již v dřívějších pracích. Nicméně poměrně detailně popisuje proces aktualizace podnětového materiálu včetně textové složky, titulní strany a formy pro osoby, které samy nemohou test vyplňovat.

V rámci doplnění ověření psychometrických vlastností testu autor cituje svou starší práci z hlediska zjišťování test-retest reliability a nově přináší test reliability metodou shody nezávislého hodnocení 30 protokolů od dvou hodnotitelů. Shoda na úrovni jednotlivých položek téměř 92 % a na úrovni protokolů mezi 79 % a 100 % se zdá dostatečná. Autor ale upozorňuje na nutnost intenzivního zácviku při práci s daným testem.

Pro standardizaci byl využit vzorek 300 osob z celé republiky ve věku 18 až 81 let. Zde je nutné podotknout, že ve vzorku mírně převažovaly ženy v poměru ($n = 165$). Autor v tabulce 3 uvádí údaje popisné statistiky jednotlivých škál a dále jejich histogramy. Normy jsou vyjádřeny pomocí percentilů, což se může zdát méně pohodlné. K tomuto se autor uchýlil z důvodu nenormálního rozdělení velkého množství škál. Toto je doloženo i testem normality v příloze č. V. S novými normami autor představuje i novou podobu vyhodnocení testu. Zde se zdá, že se autor pokusil vyhodnocení zpřehlednit a zejména tzv. výsledným profilem usnadnit diagnostikovi interpretaci výsledků. Toto dokládá i čtyřmi detailně zpracovanými ukázkami protokolů včetně jejich interpretace.

Posledním cílem empirické části bylo představení uživatelské příručky testu. Tohoto cíle autor dosáhl v samostatné příloze, kterou lze chápat jako připravený manuál testu vhodný k vydání. Práce je ještě doplněna standardní verzí testového sešitu a zápisovým archem včetně vyhodnocení pro formu, do které zapisuje examinátor. Samostatnou přílohou je i sada podnětových tabulí právě pro formu, do které zapisuje examinátor.

Autor ve své disertační práci prokázal hluboký vhled do eminentní psychodiagnostické metody a úspěšně se zhostil aktualizace a české standardizace Rosenzweigova obrázkově frustračního testu pod zkratkou PFT (C-W). Dlouhodobé působení v dané problematice, vědecká a výzkumná činnost i lektorské působení podtrhují skutečnost, že PhDr. David Čáp je již v současné době významným členem akademické obce.

Závěr: Disertační práce PhDr. Davida Čápa odpovídá požadavkům na tento typ práce a doporučuji ji k obhajobě.